

De belangrijkste Nederlandse Bijbelvertalingen ingedeeld naar vertaalmethodes en grondtekstgebruik.

1. Letterlijk/ formeel-equivalent

Sterk gericht op zo dicht mogelijk bij de brontekst blijven (Hebreeuws, Aramees, Grieks), ook qua zinsstructuur. Daardoor vaak betrouwbaarder voor studie, maar soms wat stroef in taal.

Statenvertaling (1637)

- Gebaseerd op de **Textus Receptus** (Grieks NT) en de Hebreeuwse Masoretische tekst.
- Soms minder betrouwbare grondtekst (zeker vergeleken met moderne tekstkritiek).
- Wel heel trouw vertaald: woord-voor-woord, vaak zinsstructuur van brontaal gevolgd.
 - **Pluspunten:** Zeer trouw aan de grondtekst, enorme invloed op Nederlands taal en geloofsbeleving.
 - **Minpunten:** Verouderd taalgebruik, soms moeilijk toegankelijk.
 - **Gebruik:** Met name in reformatorische kerken nog steeds dé standaard.

Herziene Statenvertaling (HSV, 2010)

- Volgt nog steeds de **Textus Receptus** (net als SV).
- Houdt de klassieke tekstbasis vast om aansluiting te behouden bij de SV-traditie.
- Sterk gericht op begrijpelijkheid in modern Nederlands, maar inhoudelijk nagenoeg identiek aan de SV.
 - **Pluspunten:** Behoudt nauwkeurigheid van SV, maar in moderner Nederlands.
 - **Minpunten:** Nog steeds wat archaïsch, niet altijd even soepel.
 - **Gebruik:** Breed in behoudende en evangelische kringen.

NBG-vertaling 1951

- Een grote stap vooruit: gebruikt de kritisch samengestelde tekst van het NT (Nestle-Aland), en moderne tekstkritiek van het OT.
- Probeert woordgetrouw te zijn, maar neemt correcties op basis van Qumran en Septuagint waar nodig.
 - **Pluspunten:** Degelijk, goed bruikbaar voor studie en kerkdienst.
 - **Minpunten:** Taal is inmiddels wat verouderd en soms stug.
 - **Gebruik:** In veel protestantse kerken (PKN) nog in gebruik.

2. Dynamisch-equivalent/ betekenisgericht

Niet woord-voor-woord, maar gedachte-voor-gedachte. Leest vloeiender, maar maakt soms interpretatieve keuzes.

NBV (2004)/ NBV21 (2021)

- Gebaseerd op de **laatste tekstkritische edities** (Nestle-Aland voor NT, Biblia Hebraica Stuttgartensia / Quinta voor OT).
- Sterk gebruik van Qumranrollen, Septuagint en andere oude bronnen waar die een betrouwbaarder lezing geven.
- Soms minder letterlijk: kiest voor betekenis en literaire vloeiendheid boven exacte vorm.
 - **Pluspunten:** Zeer toegankelijk, breed draagvlak in kerken, NBV21 scherpt vertaalkeuzes aan en luistert beter naar kritiek op NBV.
 - **Minpunten:** Soms minder exact bij studie; keuzes kunnen theologisch gekleurd zijn.
 - **Gebruik:** Breed in protestantse en katholieke kerken, ook in onderwijs.

Willibrordvertaling (1975, revisie 1995)

- Ook gebaseerd op de kritische edities.
- Meer liturgische gevoeligheid en katholieke traditie in de weergave.
- In interpretatie soms afgestemd op kerkelijke leestradietie.
 - **Pluspunten:** Katholieke achtergrond, liturgisch mooi.
 - **Minpunten:** Minder bekend buiten de rooms-katholieke wereld.
 - **Gebruik:** Standaard in katholieke liturgie in Nederland.

Bijbel in Gewone Taal (BGT, 2014)

- Tekstbasis: moderne kritische edities (Nestle-Aland NT, Biblia Hebraica voor OT), net als NBV21.
- **Vertaalstrategie:**
 - Niet parafrase (zoals Het Boek), maar een echte vertaling uit de grondtekst.
 - Doel: maximale begrijpelijkheid, zonder moeilijke woorden of theologische vaktaal.
 - Elke zin wordt herbouwd om helder en eenvoudig te zijn, maar men blijft trouw aan de brontekst.
- **Kenmerken:**
 - Korte, eenvoudige zinnen.
 - Beelden worden uitgelegd (bv. “het Lam van God” → “het lam dat door God is gestuurd om de mensen te redden”).
 - Minder geschikt voor studie, maar wél voor eerste kennismaking, missionair werk, gezinnen, en onderwijs.
 - Gebruik: veel in missionaire contexten, in onderwijs, bij laaggeletterden en in kinder- en jeugdwerk.

3. Vrij/ parafrase

Meer hertaling dan vertaling; bedoeling is maximale leesbaarheid en begrijpelijkheid. Niet geschikt voor studie, wel voor eerste kennismaking en geestelijke vorming.

Groot Nieuws Bijbel (1996)

- Gebruikt wel de kritische grondteksten, maar vertaalt heel vrij.
- De structuur van de brontekst wordt vaak losgelaten ten gunste van begrijpelijkheid.
 - **Pluspunten:** Zeer eenvoudig Nederlands, toegankelijk voor zoekers en nieuwe gelovigen.
 - **Minpunten:** Niet letterlijk, soms theologische interpretatie in de vertaling zelf.

Het Boek (1987, revisie 2008)

- Geen vertaling uit de grondtekst, maar een parafrase van bestaande vertalingen (vooral uit de Engelse *Living Bible*).
- Grondteksten spelen dus nauwelijks een rol.
 - **Pluspunten:** Vlot en begrijpelijk.
 - **Minpunten:** Geen echte vertaling, maar parafrase.
 - **Gebruik:** Persoonlijke stille tijd, niet geschikt voor studie.

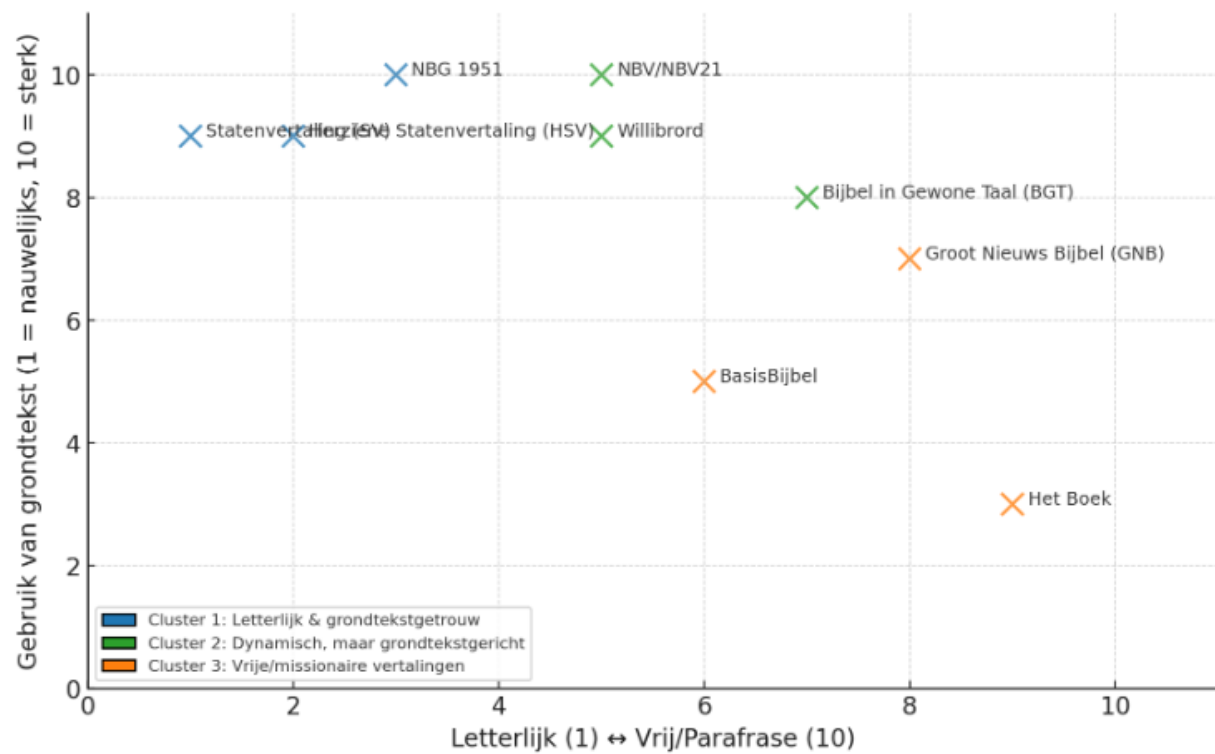
BasisBijbel (2013, Stichting BasisBijbel)

- Tekstbasis: geen vertaling direct uit de grondtekst; gebaseerd op bestaande vertalingen (vooral de Statenvertaling en HSV), maar in eenvoudiger taal gezet.
- **Vertaalmethode:** parafrase/vereenvoudiging – probeert de betrouwbaarheid van de SV/HSV te behouden, maar in kortere en eenvoudige zinnen.
- **Kenmerken:**
 - Behoudt veel bijbelse termen (anders dan BGT, die beelden vaak uitlegt).
 - Gericht op eenvoud, maar toch herkenbaar voor wie met klassieke vertalingen vertrouwd is.
 - Ook online gratis beschikbaar, en digitaal breed verspreid.
 - **Gebruik:** missionair, jeugdwerk, evangelische gemeenten, persoonlijke bijbellezing voor wie moeilijker leest.

Vertalingen in tabel:

Vertaling	Tekstbasis	Vertaalmethode	Doelgroep / Gebruik
Statenvertaling (1637)	Hebreeuws (Masoretisch), Grieks (Textus Receptus)	Letterlijk, woord-voor-woord	Reformatorische kerken
Herziene Statenvertaling (HSV, 2010)	Zelfde als SV	Letterlijk, gemoderniseerd	Behoudende/evangelische kerken
NBG 1951	Moderne kritische edities	Letterlijk, maar leesbaarder	PKN, studie
NBV/NBV21	Moderne kritische edities (BHS/BHQ, Nestle-Aland, Qumran)	Dynamisch, literaire kwaliteit	Breed protestants/RK gebruik
Willibrord (1975/1995)	Moderne kritische edities	Betekenisgericht, liturgisch	RK liturgie
Bijbel in Gewone Taal (BGT, 2014)	Moderne kritische edities	Eenvoudig, uitleg van beelden	Missionair, onderwijs, gezinnen
BasisBijbel (2013)	Gebaseerd op SV/HSV, niet direct grondtekst	Eenvoudig, parafrase met behoud bijbelse termen	Missionair, evangelisch, digitaal
Groot Nieuws Bijbel (1996)	Moderne kritische edities	Vrij/dynamisch, eenvoudig	Toegankelijk lezen, missionair
Het Boek (1987/2008)	Gebaseerd op Engelse <i>Living Bible</i>	Parafrase, hervertelling	Persoonlijk gebruik, beginners

Vertalingen in een cluster tabel ingedeeld naar grondtekstgebruik en vertaalmethode:

● Cluster 1 – Letterlijk & grondtekstgetrouw

- **Statenvertaling (SV)**
- **Herziene Statenvertaling (HSV)**
- **NBG 1951**

Kenmerken:

- Sterk gebaseerd op de Hebreeuwse en Griekse grondteksten.
 - Zeer geschikt voor studie en prediking waar nauwkeurigheid telt.
 - Minder toegankelijk qua taal (vooral SV en NBG 1951).
-

● Cluster 2 – Dynamisch, maar nog vanuit de grondtekst

- **NBV/NBV21**
- **Willibrord**
- **Bijbel in Gewone Taal (BGT)**

Kenmerken:

- Vertalen wél uit de grondtekst, maar geven voorrang aan begrijpelijkheid en vloeiend Nederlands.
 - NBV/NBV21 en Willibrord zijn literaire vertalingen met brede kerkelijke acceptatie.
 - BGT kiest voor maximale eenvoud en uitleg van beelden, waardoor het missionair en in onderwijs erg bruikbaar is.
-

● Cluster 3 – Vrije/missionaire vertalingen

- **BasisBijbel**
- **Groot Nieuws Bijbel (GNB)**
- **Het Boek**

Kenmerken:

- Gericht op eenvoud en begrijpelijkheid, vaak via vereenvoudiging of parafrase.
- BasisBijbel leunt inhoudelijk op SV/HSV, maar in eenvoudige taal (balans tussen trouw en toegankelijk).
- Groot Nieuws Bijbel en Het Boek zijn sterker parafrase: duidelijk voor beginners, minder geschikt voor studie.

Zo wordt in één oogopslag zichtbaar hoe de Nederlandse vertalingen zich tot elkaar verhouden qua **letterlijkheid** en **grondtekstgebruik**.